

П Р И М Е Р Е Н Т Е С Т

ЗА КОНКУРСНИЯ ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Вариант 2

1. В коя от подчертаните думи има правописна грешка?

Според Европейската комисия аргоментите (А) на някои (Б) страни в Европейския съюз, които решиха да запазят ограниченията (В) за наемането на българи и румънци, са неубедителни (Г).

2. В кой ред има правописна грешка?

- А) егоист, еквилибрист, екзистенциалист
- Б) анекдот, антидот, антипот
- В) увеличен, узаконен, уеднаквен
- Г) одобрение, ожесточение, опровержение

3. В кое от изреченията НЯМА правописна грешка?

- А) Истинските джентълмени могат да се похвалят с уменията си да връзват не само вратовръзка, но и папионка.
- Б) Възстанието на Петър Делян е първият организиран опит за освобождение на българите от византийска власт.
- В) Употребата на екстази, дори в малки количества, нанася трайни поражения върху функциите на човешкия мозък.
- Г) Пунктуацията е система от препинателни знаци и правила за употребата им.

4. Кое от имената на географски обекти е написано правилно?

- А) Бели Осъм
- Б) Бели Извор
- В) Долна митрополия
- Г) Горна оряховица

5. В кое от изреченията НЯМА пунктуационна грешка?

- А) Шофьорите трябва да карат внимателно да спазват правилата за движение да не допускат пътни инциденти.
- Б) Чистят Слънчев бряг нощем да свети от чистота денем.
- В) Записах адреса ти да не би да го забравя.
- Г) Спасителният екип убеди жената да се откаже от намерението си да скочи от моста.

6. В кое от изреченията има граматична грешка?

- А) Три пътя водят към знанието: пътят на размишлението е най-благородният път, пътят на подражанието е най-лекият път, пътят на опита е най-горчивият път.
- Б) При хубаво и ясно време в далечината се вижда кичестия стар дъб на върха и малкото бяло параклисче до него.
- В) Скелета на животно на 542 милиона години откриха учени от Калифорнийския университет.
- Г) Разликата между политика и държавника е, че политикът мисли за следващите избори, а държавникът – за следващите поколения.

7. В кое от изреченията НЯМА граматична грешка?

- А) Интензивни валежи и бурен вятър се очакват в Добричка, Варненска и Бургаска области.
- Б) Президентът като държавна глава по традиция е върховен главнокомандващ на въоръжените сили на страната.
- В) Лясковският манастир се извисява над високите и непристъпни скали на Арбанашкото плато.
- Г) През 1837 г. френският геолог Ами Буе изследва северните и южни склонове на Стара планина от Искърския пролом до Черно море.

8. В кое от изреченията има граматична грешка?

- А) Господине, запознат ли сте с условията на кастинга?
- Б) Госпожо, сама ли сте си ушили тази рокля?
- В) Госпожице, виждала ли сте тасманийски дявол?
- Г) Професор Стоев, не бяхте ли твърде строг към студентите?

9. В кое от изреченията НЯМА граматична грешка?

- А) Здравето на човека се влияе от редица фактори, един от които е балансираното хранене.
- Б) Димитър Казаков е български художник, чийто картини може да се видят в Лувъра.
- В) Военната прокуратура образува следствено дело срещу двама войника, заловени да внасят наркотици в учебния център за новобранци.
- Г) Колко вестника купувате седмично?

10. В кое от изреченията НЯМА граматична грешка?

- А) Появявайки се за първи път в ролята на Хари Потър, Даниел Радклиф спечели симпатиите на зрителите.
- Б) През 2010 г., притежавайки състояние от 4 милиарда долара, списание „Форбс“ обяви създателя на „Фейсбук“ Марк Зукърбърг за най-младия милиардер в света.
- В) Полицията арестува двама престъпници, криейки се в изоставена селска къща.
- Г) Фотограф направи уникална снимка на Бербагов, вкарвайки гол с пета в мача срещу „Фулъм“.

11. В кой ред отношението между думите е различно от отношението между думите в другите редове?

- А) композитор – симфония
- Б) писател – роман
- В) актьор – комедия
- Г) художник – пейзаж

12. В кой ред отношението между думите е както в двойката думи *новак – опит*?

- А) banker – банка
- Б) бездомник – дом
- В) монарх – корона
- Г) оратор – оратория

13. В кой ред думите НЕ са синоними?

- А) безразличие – апатия
- Б) въодушевление – ентузиазъм
- В) клевета – инсинуация
- Г) наказание – депресия

14. В кой ред думите НЕ са антоними?

- А) апогей – перигей
- Б) егоизъм – алтруизъм
- В) прогрес – регрес
- Г) умение – недоумение

15. Кой от следните фразеологизми е синоним на израза *предизвиквам изостряне на конфликта*?

- А) Наливам ум в главата.
- Б) Наливам от пусто в празно.
- В) Наливам масло в огъня.
- Г) Наливам вода в чужда воденица.

• **Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 16. до 20. включително).**

Може би повече, отколкото на всеки друг, на Галилей се дължи раждането на съвременната наука. Известният конфликт с Католическата църква е в основата на неговата философия, защото Галилей е един от първите, твърдели, че човек може да се надява да разбере света около себе си, и нещо повече – може да постигне това, като наблюдава действителността.

Галилей вярвал в теорията на Коперник (че планетите обикалят около Слънцето) още от самото начало, но едва когато открил доказателство в подкрепа на тази идея, започнал открито да я поддържа. Публикувал труд за теорията на Коперник, и то на италиански език (а не, както било прието тогава, на латински), и скоро неговите възгледи намерили широка подкрепа извън средите на учените. Това разгневило привържениците на Аристотел, които се съюзили срещу него и настояли Католическата църква да забрани учението на Коперник.

Разтревожен, Галилей заминал за Рим, за да говори с католическите власти. Твърдял, че Библията няма за цел да каже каквото и да било за научните теории и е нормално да приемем, че когато Библията влиза в конфликт с разума, в тази си част тя има алегоричен характер. Но църквата се страхувала от скандал, който би подкопал борбата ѝ срещу протестантството, и предприела репресивни мерки. През 1616 г. тя обявила учението на Коперник за „лъжливо и грешно“ и наредила на Галилей никога вече да не защитава или поддържа това учение. Галилей се примирил.

През 1623 г. един дългогодишен приятел на Галилей станал папа. Галилей веднага се опитал да отмени декрета от 1616 г. Не успял, но получил разрешение да напише книга, в която да разглежда както теорията на Аристотел, така и на Коперник, но при две условия: да не взима страна и заключението да бъде, че в никакъв случай човек не може да разбере как действа светът, защото Бог може да постигне

същия резултат по начин, който изобщо не можем да си представим, а ние не можем да налагаме ограничения върху всемогъществото на Бог.

Книгата „Диалог за двете основни системи на света“ била завършена и публикувана през 1632 г. с пълната подкрепа на цензурата и веднага била приветствана в цяла Европа като литературен и философски шедевър. Разбирайки, че хората гледат на книгата като убедителен аргумент в полза на учението на Коперник, папата бързо отрекъл някога да е разрешавал нейното публикуване. Той посочил, че макар да е получила официалната благословия на цензурата, Галилей е престъпил декрета от 1616 г. Той изправил Галилей пред Инквизицията, която го осъдила на доживотен домашен арест и му наредила публично да отрече теорията на Коперник. За втори път Галилей се примирил.

Галилей останал верен католик, но вярата му в независимостта на науката не била съкрушена. През 1638 г., четири години преди смъртта на Галилей, ръкописът на втората му голяма книга бил тайно доставен на издател в Холандия. Именно този негов труд, наречен „Две нови науки“, повече и от подкрепата му на учението на Коперник, е началото на съвременната физика.

(Ст. Хокинг, „Кратка история на времето“)

16. Какъв е стилът на текста?

- А) публицистичен
- Б) научнопопулярен
- В) художествен
- Г) официално-делови

17. Кое от следващите твърдения е вярно според текста?

- А) По времето на Галилей научните съчинения се пишели предимно на латински език.
- Б) В началото Галилей се съмнявал в теорията на Коперник.
- В) Галилей приемал безрезервно текстовете в Светото писание.
- Г) След публикувания труд за теорията на Коперник привържениците на Аристотел се разединили.

18. Кое от следващите твърдения НЕ е вярно според текста?

- А) Галилей не желаел да общува с представителите на Католическата църква.
- Б) Католическите власти отхвърлили учението на Коперник с постановление.
- В) Според Галилей в Библията има твърдения, несъвместими с научните теории.
- Г) В книгата „Диалог за двете основни системи на света“ са представени научните възгледи на Аристотел и на Коперник.

19. Защо Галилео Галилей бил преследван от Католическата църква?

- А) Защото проповядвал атеизъм.
- Б) Защото не се примирявал с изискванията и решенията на католическите власти.
- В) Защото поискал отмяната на декрета от 1616 г.
- Г) Защото следвал убеждението си, че светът е познаваем посредством научни методи, независими от религията.

20. Подчертаният израз *репресивни мерки* в текста означава:

- А) контролни измервания;
- Б) наказателни ограничения;
- В) подмолни действия;
- Г) скандални разкрития.

21. Коя от следващите творби не е написана от Христо Ботев?

- А) „Борба”
- Б) „Елегия”
- В) „Левски”
- Г) „Хаджи Димитър”

22. Кое от твърденията е вярно?

- А) В разказите си Йордан Йовков изобразява разложението на патриархалната задруга в българското село.
- Б) Социалната несрета и страданието са основни мотиви в „Зимни вечери” на Христо Смирненски.
- В) Изображението на опустошената от сушата земя в разказа „Задушница” на Елин Пелин внушава усещане за безнадеждност, отчаяние и безизходица.
- Г) Метафорите *песен, завод, пролет* са характерни за лириката на Атанас Далчев.

23. Кое от твърденията НЕ е вярно?

- А) В родна среда героят на Алеко Константинов Бай Ганьо се проявява като политикан, който с лекота сменя политическите си пристрастия заради лична изгода.
- Б) В стихотворението “Спи езерото” от Пейо Яворов изображението отразява душевното състояние на лирическият аз: съзерцателност, възхита от красотата на природата, тихо щастие.
- В) За лирическият герой в поезията на Никола Вапцаров вярата в мечтаното бъдеще е абсолютна свръхценност и неразрушима духовна опора на личността.
- Г) Чрез образа на Борис Морев в романа „Тютюн” Димитър Димов разкрива пагубната сила на прекомерните амбиции, на маниакалната жажда за богатство и власт.

24. Каква е художествената функция на заглавието на романа „Железният светилник”?

- А) Назовава темата на романа.
- Б) Очертава основната проблематика на романа.
- В) Представя символно изобразените исторически процеси.
- Г) Насочва към епическия характер на повествованието.

25. В кой ред всички тропи и фигури присъстват в следващите стихове?

*Природата отвред, кат майка нежна съща,
напява ми песни, любовно ме прегръща.*

(Ив. Вазов)

- А) епитет, сравнение, олицетворение, инверсия
- Б) сравнение, хипербола, синекдоха, епитет
- В) метонимия, антитеза, олицетворение, сравнение
- Г) сравнение, литота, епитет, анафора